

A Biblia értelmezése

Közismert dolog, hogy ugyanazt a Bibliát olvasva eltérő módon értelmezzük egyes részleteket. Kérdés tehát, hogy mi alapján dönthetjük el, melyik a helyes vagy legvalószínűbb értelmezés? A Biblia helyes értelmezésének – főleg bizonyos részleteket illetően – döntő jelentősége lehet a hívő életére nézve. Jó, ha ahhoz akarjuk tartani magunkat, amit Isten mond, de tudnunk kell, hogy egy adott bibliai részlet pontosan mit mond, és mi az, amit nem, illetve hogy amit mond, az nekünk is szól-e, és ha igen, milyen értelemben? Mindennek lehetséges és érdemes is utánajárni. Nincs olyan szélsőség vagy tévtan, amely ne úgy született volna, hogy figyelmen kívül hagyták az írásmagyarázati szabályokat.

1. A Bibliában vannak nehezen érthető részek

A Biblia szövege rendszerint magától értetődik, de vannak benne első látásra nehezen érthető részek. Ezek kevés kivétellel mind érthetővé válnak bizonyos írásmagyarázati szabályok követésével és kellő háttérismeretek birtokában (lásd alább!). Néhány részlet fordítása és értelmezése ugyan gondot okoz a fordítóknak és a bibliatudósoknak, de ezek az alapvető üzenetet nem érintik.

2. A kinyilatkoztatás folyamatosan bővült

A Biblia hosszú időn át, kb. 1500 éven át keletkezett. Ezért szinte minden teológiai témát illetően elmondhatjuk, hogy Ábrahámnál többet tudott Mózes, Mózesnél többet tudtak a próféták, még többet mondott Jézus, és a Szentlélek az apostolokat végül elvezette a teljes igazságra. Mivel a kinyilatkoztatás folyamatában fokozatosságot vagy fejlődést ismerünk fel, azt az elvet vallhatjuk, hogy a korábbi kinyilatkoztatásokat a későbbiek fényében értékeljük és értelmezzük.

3. A kinyilatkoztatás önmagát magyarázza

A Bibliát kb. negyven, nagyon különböző korokban élő, foglalkozású, képzettségű és jellemű ember írta le. Mégsem tartalmaz téveszerű tévedést vagy tartalmi ellentmondást, és a tanítása egységes. Ezért a Biblia végső soron *önmagát magyarázza*: kijelentéseinek, alapelveinek és belső összefüggéseinek, hátterének ismerete tehát mindig magyarázatot ad az első látásra nehezen érthető részekre. Isten értelmesen szólt, önmagának nem mondott ellent, tehát ha mi valamit ellentmondásosnak látunk, érdemes tovább kutatnunk.

4. A megfigyelendő részletek

- A beszédhelyzet vagy gondolatmenet (ki, kinek, mit, hol, mikor, hogyan, miért mond vagy ír?).
- A történelmi összefüggések, kulturális szokások, földrajzi és meteorológiai viszonyok stb.
- Az adott szöveg műfaja és annak eszközei (pl. ének? hasonlat? allegória? értekezés? körlevél?).
- Az adott részletben felhasznált szavak általános bibliai használata, jelentésköre; pl. "világ" = a kozmosz (Zsid 11:3), az emberiség (Jn 3:16), kísértéssel teli korunk (1Jn 2:15), vagy "test" = fizikai test (Róm 13:14), egész lényünk (Róm 12:1), bűnös hajlamaink (Gal 5:16-21), egy halandó (Csel 2:17) stb.
- Az adott szakaszban gyakran előforduló szavak; pl. Ef 4:1-16 "egy", 1Jn 4:7-21 "szeretet".
- Az adott könyv egészének alapvető üzenete, kulcsmondata; pl. a Bírák kulcsmondata 21:25, a Márk kulcsmondata a 10:45.
- Egyes esetekben össze kell hasonlítani a közismert, megbízható fordításokat.

5. A követendő alapelvek

- A fentiek szem előtt tartásával a Biblia szövegét általában nyugodtan érthetjük szó szerint.
- Az, hogy egy mondat "benne van a Bibliában", még nem jelenti azt, hogy az "a Biblia tanítása"; pl. benne van, hogy "nincs Isten", de vö. Zsolt 14:1. Tehát csak azt tekintjük a *Biblia* tanításának, amit a Biblia konkrétan kijelent, illetve amit a Biblia egésze mond az adott témáról.
- Az egyes mondatokat ne önálló "versekként", hanem a teljes gondolatmeneten belül értelmezzük; pl. Mt 18:20 eredetileg a gyülekezeti fegyelméskor szükséges 2-3 tanúnak szól, nem általában a keresztyének összejöveteléről (vö. Mt 28:20).
- A nehezebben érthető részeket az egyértelmű részek alapján értelmezzük; pl. 1Jn 3:6, 5:18 vö. 1Jn 1:8-10, Jak 3:2, Róm 7. fejezet (tehát "nem vétkezik" = nem vétkezik *folyamatosan*).
- Bizonyos bibliai parancsok történelmi és kulturális hátterét figyelembe kell venni; pl. 1Kor 16:2 egy

konkrét gyűjtésre utalt (Csel 27:30), és nem a vasárnapi perselyezés szokását vezette be.

- A történelmi beszámolók egyes jeleneteit, történéseit a *tanítói* részletek alapján értelmezzük és értékeljük; pl. Csel 5:1-11 vö. Jak 1:13, 1Jn 1:8-10, 5:16-17.

- A példátlan, rendkívüli történéseket ne vegyük normának; pl. a Csel 19:11-12 nem a ruhadarabok általi gyógyítás "módszerét" vezette be.

- A kinyilatkoztatás fokozatossága miatt a régebbi (pl. ószövetségi) kijelentésekkel szemben az újabb és bővebb (pl. újszövetségi) kijelentéseket követjük, pl. Préd 8:15 vö. 1Kor 15:19,32.

6. A szükséges segédeszközök

A Biblia egy a miénktől sokban eltérő korban és kultúrában keletkezett, ezért megértéséhez szükségünk van bizonyos bibliai segédeszközökre:

- ún. bibliai *bevezető* irodalomra, amelyekből megtudhatjuk, hogy a Biblia maga és az egyes bibliai könyvek milyen körülmények között hogyan keletkeztek, mi a tartalmuk, milyen a felépítésük stb.

- egy jó bibliai *lexikonra*, amelyben utána nézhetünk annak, hogy ki kicsoda, mi micsoda (tárgyak, növények), mi hol van (térkép), illetve hogy a Biblia egyes szavainak mi a jelentésköre (szótár), és hogy egyes témákról mi mindent ír (téma szerinti összefoglaló)

- egy jó bibliai *konkordanciára* (szókönyvre), hogy egy keresett bibliaverset könnyen megtalálhassunk

- egy jó bibliai *kommentár*ra (a Biblia szövegét magyarázó jegyzetekre), amely feltárja a szöveg történelmi, kulturális, nyelvi stb. háttérét, segít meglátni a belső összefüggéseket, az egyes részletek jelentőségét, illetve segít a könnyen félreérthető vagy nehezen érthető kijelentések értelmezésében.

Megjegyzés: a jó bibliai irodalom nem önmagához köt, hanem a Biblia olvasására és kutatására sarkall, illetve abban segít.